

ETWIE

IM
INDUSTRIE
MUSEUM

Vlaanderen
verbeelding werkt

Ontmoetingsdag Weven in Vlaanderen

15 mei 2022
Industriemuseum, Gent

De ontmoetingsdag wordt georganiseerd door Industriemuseum, ETWIE en met medewerking van verschillende enthousiaste weefsters.

Het draait deze dag allemaal om **ontmoeten**. Geen uitgebreide presentaties, workshops of activiteiten, maar vooral ruimte geven zodat er ontmoetingen plaatsvinden, gegevens kunnen uitgewisseld worden en kennis gemaakt worden met mensen met dezelfde passie, namelijk weven.

ETWIE en Netwerk textiel erfgoed Vlaanderen

ETWIE staat voor expertisecel voor technisch, wetenschappelijk en industrieel erfgoed en is deel van het Industriemuseum. ETWIE werkt rond verschillende thema's. Eén van die thema's is **textiel erfgoed**. Hierbij brengen we voor heel Vlaanderen in kaart wat textiel erfgoed is en waar het bewaard wordt. Dat is in eerste instantie bij de musea, maar ook bij personen, bedrijven en opleidingen.

In kader hiervan ontving ETWIE begin 2021 een mail van het Nederlandse weefnetwerk, met de vraag of er interesse was om deel te nemen aan een beginnend Internationaal weefnetwerk. Die vraag kwam niet enkel bij ETWIE terecht, maar ook bij het Industriemuseum en bij verschillende weefsters. Daarop staken we de koppen bij elkaar en zo ontstonden de eerste ideeën. We lanceerden in de zomer van 2021 een korte oproep om te weten te komen of er nog mensen interesse hadden of bezig waren met weven.

Uit de resultaten bleek dat weven in Vlaanderen nog **zeer levend** is. Meer dan 190 antwoorden ontvingen we vanuit heel Vlaanderen, maar ook van buiten onze taal- en landsgrenzen. Uit de antwoorden bleek dat men op veel verschillende manieren met weven bezig is. Van docenten, studenten nu en in het verleden, onderzoekers, liefhebbers, mensen die tapijtweven, experimenteren, ... Personen die zoeken om weefsels te verkopen, te bestuderen, die hand- of machinaal weven, daarnaast ook bezig zijn met andere handwerktechnieken zoals spinnen, breien, en nog veel meer.

Uit de nodenpeiling bleek dat het grootste **gemis** het ontbreken van een netwerk in Vlaanderen is. Velen zijn lid van het Nederlandse Weefnetwerk, maar missen toch hier een dergelijk netwerk. Het in

contact komen met andere wevers, kennis delen en uitwisselen, maar ook samenwerken, materialen kopen en verkopen lijkt een echte nood. Uiteraard is het belangrijk om steeds in overleg te blijven met het netwerk in Nederland en zelfs om samen te werken. De bevraging en de verwerking hiervan resulteerde in deze ontmoetingsdag.

Vervolgens deed Jessie Coppens uit de doeken wat een **museum als maakplek** is en kan zijn. Door in het museum ook de focus te leggen op co-creatie wordt het erfgoed het levend gehouden en door gegeven. Makers krijgen de kans om aan de slag te gaan met de collectie drukpersen en weefgetouwen. In [haar presentatie](#) ontdek je de mogelijkheden om als bezoeker, vrijwilliger of maker deel uit te maken van het levend museum. Via Open Calls en residenties, door 'weeftijd' te huren of

het volgen van workshops schaaft je je kennis bij en leer je onder begeleiding van collega's en vrijwilligers de machines en technieken kennen.

Valérie Tjantele, Charlotte Cardyn en Jente Hendrickx leren onder leiding van meester Oktay Sancak de kneepjes van het weefvak in een **Meester – leerling traject** [Weven met machinale schietspoel getouwen. Van erfgoed tot experiment](#). Door in de voetsporen van Oktay te lopen leren ze het 'Mulhouse' schietspoelweefgetouw van binnen en van buiten kennen. Tussen februari 2022 en januari 2024 zijn ze aan het hameren, studeren, aanknopen, bedraden en ontwerpen in het Industriemuseum.

Iedereen koos vervolgens een aantal onderwerpen waarover hij of zij graag van gedachten zou wisselen met anderen. Verspreid over het museum konden de deelnemers drie keer een half uur over het onderwerp met elkaar reflecteren.

Weven en erfgoed

Als het over erfgoed gaat, gaat het hier vooral om de **roerende en immateriële** aspecten van het weven. Immaterieel erfgoed is datgene wat in de hoofden en handen van de mensen zit, kennis, technieken, gebruiken, rituelen. Het roerende erfgoed gaat over het tastbare; de getouwen, materialen edm.

- Het is jammer dat sommige technieken dreigen verloren te gaan. Echter, soms herleven technieken of verouderde kennis plots weer.
- Oude en nieuwe technieken kunnen naast elkaar bestaan.
- Vanuit de opleiding handweven (cvo Gent) is er de bezorgdheid dat ambachten, en meer specifiek weven, vanuit de overheid op weinig interesse kunnen rekenen. De bezorgdheid richt zich tot het behoud van de opleiding. De school heeft ca. 160 getouwen en krijgen nog regelmatig aanbiedingen; welke rol kan Netwerk textiel erfgoed Vlaanderen hierin opnemen? Het cvo heeft ook een bescheiden bibliotheek. Ze ontvangen veel vragen naar materialen en kennisuitwisseling.
- Brussel kent geen weefopleiding, het zou goed zijn om een overzicht te hebben waar je wat kan volgen.
- Het 'in de mode zijn' speelt mee in de keuze van mensen en wat voor kennis er bewaard blijft. Het is belangrijk om een waaier aan kennis te bewaren en door te geven

Weven en materialen

Op de ontmoetingsdag hebben we afgetast welke problemen er zijn bij het zoeken of verkrijgen van garens en dachten we na over hoe een weefnetwerk hierbij hulp kan bieden.

Het zou een goed idee zijn om een online lijst (website, facebook, ...) met een duidelijke structuur aan te maken (onderverdeling per

materiaalsoort, per bedrijf, onderscheid inslag/ketting, ...). De lijst kan aangevuld worden door alle wevers in Vlaanderen.

Hieronder worden de verschillende thema's die aan bod kwamen opgesplitst in enkele blokken met daarbij de meest voorkomende vragen / oplossingen:

1. **Aankoop garens** (er zit een enorme kennis bij alle aanwezigen):
 - ⇒ Lijst met bedrijven en hun specialiteiten
 - ⇒ Onderverdeling materiaalsoorten
 - ⇒ Stockserves / stockverkopen
 - ⇒ Doorverkopen / uitwisselen van garens
 - ⇒ Gezamenlijke bestelling plaatsen, delen van verzendkosten en verhelpen probleem minimumaantallen
 - ⇒ Aankopen grondstoffen voor spinnen van garens
 - ⇒ Bedrijven die wol spinnen
2. **Kwaliteit en duurzaamheid** (interesse in lokale en ecologische garens):
 - ⇒ Duurzame ecologische garens, Belgische garens
 - ⇒ Kettinggarens (inslaggarens en breigaren opsplitsen)
 - ⇒ Garens handweefgetouwen (industriële getouwen)
 - ⇒ Delen van ervaringen met bedrijven
3. **Kennis en verwerking van garens:**
 - ⇒ Bekomen resultaten kunnen delen met anderen
 - ⇒ Ervaringen met bepaalde materialen delen
 - ⇒ Natuurlijk verven
4. **Uit eigen stock overschotten ruilen of ter beschikking stellen:**
 - ⇒ Mailing via Ina Verhulst
 - ⇒ Via de Kringloopwinkel kan je je inschrijven om op de hoogte gehouden te worden voor stock aan garens, textiel enz.
 - ⇒ Een idee voor een volgende ontmoetingsdag?
5. **Betaalbare garens of overstock bedrijven:**
 - ⇒ Er is steeds minder overstock van bedrijven beschikbaar. Bedrijven hebben nog weinig marge waardoor ze hun overstock nog doorverkopen.
 - ⇒ We kunnen bedrijven met overstock contacteren om als weefnetwerk over te nemen. Komt beter over als soort van samenwerking met Industriemuseum of weefnetwerk Vlaanderen dan één enkele persoon.

Weven en technieken

Bundeling van technieken en plekken waar je informatie kan verzamelen:

- Hoe moet je getouwen installeren? Er is niet direct een overzicht van waar en aan wie je die vragen kan stellen (behalve in het CVO).
- Waar zijn er mogelijkheden om tips en hulp te vragen rond het gebruik van verschillende types weefgetouwen?
- Gedeelde weefplekken creëren zoals in Nederland (weefkring, weefcollectief <https://weefcollectieffryslan.com/>, waar men samen kan weven, mogelijkheid om verschillende getouwen te gebruiken, garens delen, gezellig,...)

- Nu moet je heel veel zelf uitzoeken: het zou fijn zijn om elkaar te kunnen inspireren, samen patronen te bestuderen, elkaar verder te helpen als je vast zit,...
- Er is nood aan cursussen, workshops in Vlaanderen. Er is vooral een aanbod in Nederland (maar dat is ver) en het zou fijn zijn als dat hier ook kan.
- Een idee is om een nieuwsbrief op te stellen specifiek met weeftips, expo's, uitjes, evenementen...

Nood aan **uitwisseling van kennis en inspiratie:**

- Gelijkgezinden vinden: wie is waar mee bezig ?
- Contacten kunnen leggen met andere wevers en uitwisselen rond technieken en kennis.
- Nood aan een plek om samen te weven.
- Bibliotheek / garenbibliotheek /uitwisseling.
- Opendeurdag bij mensen thuis: eens in hun atelier kunnen gaan piepen, kijken waar ze mee bezig zijn
- De mogelijkheid voorzien om met elkaar in contact te komen om bijvoorbeeld zelf een weefgroepje op te richten met mensen uit je buurt of ergens bij aan te sluiten. De rol van het weefnetwerk is dan om dit te faciliteren en te zorgen dat wevers elkaar kunnen vinden.
- Inspiratie kan ook gehaald worden uit de vele weeftradities in Vlaanderen.
- Niet alleen weven maar ook kruisbestuiving door samen te weven.

Wat zijn de mogelijkheden naast les volgen (in CVO) om nieuwe kennis op te doen, inspiratie te vinden? Er is **nood aan workshops / lessen** die niet verbonden zijn aan een opleiding.

- Academies en workshopplaatsen in kaart brengen.
- Waar zijn er overal mogelijkheden om les of workshops te volgen?
- Samenwerkingen met CVO bekijken.
- Weeftechnieken doorgeven los van een school: zorgen dat technieken blijven leven.
- Vakantiecurussen of een weefkamp inplannen: naar analogie in Scandinavische landen.
- Inspiratie: weefworkshops in Florenville (www.lagaumette.be)

Weven en ondernemen

- Er is vraag om een beter zicht te krijgen op de verschillende **opleidingen**: er worden veel opleidingen aangehaald die niet bekend waren. Ook buiten Vlaanderen, in Wallonië, zijn heel wat mogelijke opleidingen. Dit beter in kaart brengen, op lijsten en deze info delen kan al veel betekenen.
- Er is vraag om meer zicht te hebben op verschillende **bedrijven**: waar kan je als wever, textielontwerper nog terecht? Kunnen we een lijst maken van actieve textielbedrijven in België (vb. Masuleer, Harelbeke)?
 - ⇒ Opmerking er bestaat al een website Wild van Textiel <https://wildvantextiel.be/>. Deze is echter vooral op de Industrie gericht.
- Er is vraag naar een **platform**, een plaats, om je werk te delen. Hoe kan je als textiel ontwerper/ wever naar buiten komen om te ondernemen? Waar kan je werk tonen en verkopen?
 - ⇒ Kunstcircuit: Galerijen waar ze textiel tonen, enkele voorbeelden die werden genoemd:
 - Galerie 50 50, Frankrijk (<http://galerie5050.com/>)
 - Valerie Traan, Antwerpen (<https://www.valerietraan.be/>)
 - Bruthaus Gallery, Waregem (<https://www.bruthausgallery.be/contact.html>)
 - Tatjana Pieters, Gent (<http://www.tatjanapieters.com/>)
 - ⇒ Deelname aan evenementen van Kunstwerkt: Atelier in Beeld (<https://www.kunstwerkt.be/atelierinbeeld>)
 - ⇒ Online: Weven in Vlaanderen zou een plek op de website kunnen voorzien waar wevers hun werk, portfolio, link naar eigen website kunnen delen: zoals voorbeeld Italiaans weefnetwerk <https://tessereamano.it/soci/>. Zo zouden we ook meer zicht krijgen op het verkopen van werk, wie is er bezig met wat?

Er werd een voorbeeld gedeeld van Mieke de Grauwe die momenteel geweven theedoeken verkocht in een winkel in Brugge: ze vraagt 35 euro per handdoek. Ze zet 7 handdoeken per ketting op. Hierdoor blijft het voor haar wel werkbaar en financieel haalbaarder, hoewel ze ook niet helemaal zeker was of het echt de volledige correct was geprijsd, maar materiaal kost was er zo zeker uit. (Kanttekening: de winkel vraag geen extra marge of commissie op haar werk. Dit is dus eerder een vriendendienst. Indien ze wel nog aan de winkel zou moeten afgeven is het dus niet meer haalbaar).
 - ⇒ Alternatieve verkoopmanieren: voor handgeweven producten (of eigenlijk voor elk ambachtelijk product) niet haalbaar om met klassieke winkelmarges te werken (x2, x2.5 voor de winkel). Meer kijken naar Pop-upinitiatieven, met een aantal samen een pand huren, verkoop op beurzen, ... Weven in Vlaanderen zou hier mensen met dezelfde interesse kunnen samenbrengen zodat zij samen aan zulke evenementen kunnen deelnemen. Weefnetwerk als bruggenbouwer.
 - ⇒ Industriemuseum in Gent als platform? Weven in Vlaanderen zou wedstrijden of thema's kunnen lanceren om rond te werken/ weven. Dit als motivatie, momentum om aan het weven te gaan. Resultaten tonen in het Industriemuseum. Eventueel ook samenwerking met Texture in Kortrijk.
 - Er werd als voorbeeld de 'Biënnale van Haacht' gegeven: <https://www.haacht.be/activiteiten/detail/2374/internationale-textielkunst-biennale>

- Ook een toonmoment houden in het Industriemuseum zonder wedstrijd:
Breng je werk mee als opvolging voor ontmoetingsdag.

Weven en duurzaamheid

Het is moeilijk om betrouwbare info te vinden over duurzaamheid in textiel. Er is een wildgroei aan labels, weinigen zijn vertrouwd met de labels.

- ⇒ Iedereen heeft vragen over duurzaamheid, vooral over garens, spinnen, tweedehands getouwen.
- ⇒ Een databank zou een goed idee zijn.

Duurzaamheid in weven: er is weinig geweten over de oorsprong van garens en de betrouwbaarheid van de zogenaamde duurzame garens. Info over labels interessant maar er zijn er teveel (labels) te weinig duurzame garens in aanbod (of althans niet steeds gekend waar je ze kan kopen).

Er moet duidelijk een onderscheid worden gemaakt tussen producenten/bereikbare producten voor lokale hobbywevers en professionele wevers.

[Meer info vind je in de presentatie dat bij deze ronde tafel hoort.](#)